

MÅLSÄTTNINGSPROGRAM

för

Riksorganisationen Same Ätnam (RSÄ)

Riksorganisationen Same Ätnam ska sträva mot ett levande samiskt samhälle byggt på följande grundmålsättningar

att

- Sametinget får full förvaltningsrätt över sameområdet,
- EU för en aktiv urbefolkningspolitik,
- Samiska traditioner förs vidare till kommande generation och att det samiska samhället vilar på samiska traditioner,
- Same Ätnam är politisk obunden,

För jämlikt och rättvist samiskt samhälle

att

- Alla samer föds med lika värde. Same Ätnam's målsättning är att alla samer ska ges samma möjligheter till rättsligt, ekonomiskt, socialt och kulturellt lika värde,
- Den samiska kampen inte skall föra samer mot samer,
- Aktivt arbeta för att öka samarbetsformer mellan samer på lokal, regional och central nivå,
- Sameföreningarna skall stärkas i sitt arbete att föra en samisk gemenskap i hela landet,
- Same Ätnam vill vara ett centralt organ för sameföreningarna som är ansluten till riksorganisationen,
- Verka för en sameföreningskonsulent inom Same Ätnam,
- Verka för utökad verksamhet för sameföreningarna och tillvarata deras intressen samt att föra deras talan vid tvistemål,
- Verka för att tillräckliga resurser tilldelas sameföreningar som t ex vill hålla kurser i samiskt hantverk, samiskt språk, samisk musik/boktryck mm,

Samisk jämställdhet

att

- Verka för jämställdhet mellan kvinnor och män inom hela Sápmi,

Samiska språket

att

- Det samiska språket genom lagstiftning blir officiellt språk i Sverige,
- Det samiska språket skall vara en naturlig del i samhället,
- Samiska språket som ursprungligt språk ges särskilt stöd i Sverige,
- Samiska språket skall utgöra en merit vid tjänstetillsättning inom det samiska området och samiska institutioner,
- Samiska språket ges tillräckliga resurser för samisk språkvård och utveckling,
- Alla samer skall få möjlighet att lära sig sitt modersmål oavsett ålder eller bostadsort,
- Universitet med samisk inriktning ges fullgoda resurser,
- Samiska läromedel utvecklas, språkforskningen ges tillräckliga resurser och att en samiskt fungerande tolkservice finns tillgänglig för samer i hela landet,
- Utvecklingen fortsätter för samiska namn på topografiska kartor, orter och vägs skyltar,

Samisk barn- och äldreomsorg

att

- Försöka att påverka till en bra omsorg för våra barn- och äldre i samarbete med andra institutioner och organisationer,

Same Ätnam anser att de samiska näringarna möjliggör en levande samisk kultur

att

- Samiska näringar måste ges möjlighet att överleva och utvecklas,
- Stärka och utveckla den samiska slöjden samt stärka sameslöjdarnas rättsliga ställning,
- Verka för ett brett samarbete inom sameslöjden över nationsgränserna,
- Möjlighet finns för utbildning såväl teoretiska som praktiska kunskaper i den traditionella sameslöjden. Dessa kunskaper måste även ges möjlighet till högre slöjduitbildning,
- Samisk ungdom ges särskilda baskunskaper i sameslöjden,
- Möjlighet för anskaffande av råmaterial förbättras och underlättas för de samiska slöjdarna,
- Mönsterskydda gamla samiska traditionella mönster,

Religion

att

- Samernas förkristna religionshistoria ska ingå i skolornas religionsundervisning,
- Heliga samiska platser/monument inte får exploateras eller på annat sett förstöras,
- Präster och predikanter som tjänstgör i det samiska området bör tala samiska,

Samebyar

att

- Verka för att alla samer får tillhörighet till sin sameby,
- Verka för samförstånd mellan samebyar och samer utanför samebyarna,

Rennäring

att

- Verka för att unga samer får möjlighet till nyetablering av renskötsel,

Samiskt yrkesfiske - samisk basnäring sedan urminnes tider

att

- Fiskesamernas rättsliga ställning förbättras och att yrkesutövning ges en trygg ställning,
- Samiska fiskevatten ges lagstadgat skydd och exploateringar inte ser på ett sätt som drabbar samiska yrkesfiskare,
- Samer inte drabbas ekonomiskt vid vattenexploatering samt att samer måste garanteras meningsfull verksamhet på hemorten,
- Skador orsakade av vattenutbyggnader åtgärdas och ersätts av ansvarig för vattenutbyggnaden,
- Ersättning för intrång skall utgå till alla fiskesamer,
- Fiskevård för fiskebeståndet måste ges resurser för att arbetet skall kunna förbättras,

Jakt - en av samernas äldsta näringar

att

- Samernas jakträttigheter bevaras och inte begränsas,
- Jaktvården ges hög prioritet,
- Jakten anpassas till samernas näringsutövning,
- Det tillåts att snara ripor enligt gammal samisk jaktmetod,
- Samiska arkiv och fornminnen,

Samiska skogs- och fjälljordbruk

att

- Stärka utvecklingen i det samiska skogs- och fjälljordbruket,
- Skogs- och fjälljordbruket ges stöd och möjligheter till utveckling,
- Unga samer ges möjlighet att etablera och överta skogs- och fjälljordbruk,
- Skogs- och fjälljordbruket omfattas av bidrag från kommun, stat och EU,
- Skogs- och fjälljordbruket får möjlighet att bedriva jakt- och fiske som binäring

Utbildning via gymnasier/högskola eller vuxenutbildning

att

- Verka för att alla utbildningar sprider kunskap om samer och deras historia,
- Verka för att alla samer i hela landet får möjlighet att studera sitt modersmål,
- Alla samer ges möjlighet till studier i samiska ämnen, såväl unga som äldre,

Medverkan i viktiga samiska frågor med andra institutioner/organisationer inom

- Samisk forskning,
- Massmedia så som press, radio och television,
- Samisk litteratur,
- Samiska bibliotek och museer,
- Samisk bildkonst, film, musik och teater,

Internationell solidaritet

att

- Fördjupa internationella kontakter urbefolkningar emellan,
- Kulturellt utbyte mellan urbefolkningar kan fortsätta att utvecklas.

Måldokumentet är antaget av Landsmötet år 2016